

Komendant
Karpackiego Oddziału Straży Granicznej
im. 1 Pułku Strzelców Podhalańskich
w Nowym Sączu

Nowy Sącz, dnia ...³¹ maja 2019 r.
Egzemplarz nr...²

KA-NK.0910.5.2019

mjr SG Grzegorz Otręba
Komendant
Placówki Straży Granicznej
im. płk. Przemysława
Nakoniecznikoffa-Klukowskiego
w Kielcach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zgodnie z „Planem kontroli przewidzianym do realizacji przez Wydział Kontroli Karpackiego Oddziału Straży Granicznej w 2019 r.” (RPW/8977/2018), w Placówce SG w Kielcach została przeprowadzona kontrola w trybie zwykłym, na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*, na temat: „Nakładanie mandatów karnych i prowadzenie gospodarki mandatowej”.

I. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej.

Placówka Straży Granicznej w Kielcach
im. płk. Przemysława Nakoniecznikoffa-Klukowskiego¹
Adres: ul. Kusocińskiego 51, 25 - 045 Kielce

Funkcję kierownika jednostki kontrolowanej w okresie objętym kontrolą pełnił:
- mjr SG Grzegorz Otręba.

II. Kontrolę przeprowadził zespół w składzie.

Kierownik zespołu kontrolnego:

- chor. szt. SG Joanna Tabaszewska - st. specjalista Wydziału Kontroli KaOSG,
upoważnienie nr 244/Z/19 z 08 kwietnia 2019 r.²

Członkowie zespołu kontrolnego:

- mjr SG Tomasz Cabała - st. specjalista Wydziału Kontroli KaOSG,
upoważnienie nr 246/Z/19 z 08 kwietnia 2019 r.³
- st. chor. SG Beata Pasionek - specjalista Wydziału Kontroli KaOSG,
upoważnienie nr 245/Z/19 z 08 kwietnia 2019 r.⁴

¹ Zwana dalej PSG w Kielcach,

² Akta kontroli, str. 8-9,

³ Akta kontroli, str. 10-11,

⁴ Akta kontroli, str. 12-13,

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych.

Czynności kontrolne rozpoczęto dnia 9 kwietnia 2019 r., a zakończono dnia 29 kwietnia 2019 r.

Przerwy występujące w trakcie kontroli:

- chor. szt. SG Joanna Tabaszewska – 17, 29 kwiecień 2019 r.,
- mjr SG Tomasz Cabała – 19 kwiecień 2019 r.,
- st. chor. SG Beata Pasionek – 26 kwiecień 2019 r.

IV. Zakres kontroli (przedmiot i okres objęty kontrolą).

Kontrolą objęto okres od dnia 1 marca 2018 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

Przedmiotem kontroli było prowadzenie gospodarki mandatowej oraz wykonywanie czynności związanych z nakładaniem mandatów karnych.

V. Cel kontroli.

Celem kontroli była ocena zgodności z prawem i wewnętrznymi regulacjami czynności wykonywanych w kontrolowanej jednostce organizacyjnej, ich terminowości i rzetelności.

VI. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Ocenę skontrolowanej działalności dokonano na podstawie ustalonego stanu faktycznego przy zastosowaniu kryteriów legalności i rzetelności.

Pozytywnie oceniono: wyznaczenie w placówce SG osób odpowiedzialnych za prowadzenie gospodarki mandatowej, uwzględnienie odpowiednich zapisów w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień tych osób; ewidencjonowanie bloczków oraz zgodność stanu faktycznego ze stanem ewidencyjnym; sposób wydawania, przyjmowania, dokumentowania i rozliczania wydanych formularzy mandatowych; zachowanie terminów określonych w Decyzji nr 29 Komendanta Karpackiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie prowadzenia gospodarki mandatowej⁵; wprowadzanie wymaganych danych do portalu usług elektronicznych PUE-Mandaty⁶. Podczas kontroli stwierdzono, że wszystkie popełnione czyny zabronione, za które nałożono grzywny w drodze mandatu karnego znajdują się w wykazie wykroczeń, za które funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

Za uchybienia uznano brak upoważnienia do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego oraz nie wpisanie wszystkich wymaganych elementów na poszczególnych odcinkach formularzy mandatowych.

Na podstawie przyjętych kryteriów i mierników **pozytywnie z uchybieniami** oceniono realizację zadań w Placówce Straży Granicznej w Kielcach w zakresie objętym kontrolą.

Ocenę sformułowano na podstawie ustaleń przedstawionych poniżej:

W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwa wewnętrzne podziały zadań Placówki Straży Granicznej kat. III w Kielcach z dnia 5 lutego 2018 roku oraz z dnia 20 lutego 2019 roku⁷, w których zadanie prowadzenie gospodarki mandatowej przypisane zostało Zespołowi ds. Obsługi i Koordynacji Działań. Komendant PSG w Kielcach wyznaczył 3 osoby do prowadzenia

⁵ Zwana dalej Decyzją nr 29,

⁶ Zwanego później portalem PUE-Mandaty,

⁷ Akta kontroli, str. 84,

gospodarki mandatowej, a w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień tych osób zawarł stosowne zapisy⁸.

Komendant PSG w Kielcach wyjaśnił sposób prowadzenia gospodarki mandatowej: *Bloczki mandatowe są pobierane z Pionu Głównego Księgowego KaOSG przez upoważnioną osobę (...). Następnie pobrane bloczki są ewidencjonowane w „Księdze druków ścisłego zarachowania” PSG w Kielcach RWD Nr 25/KA-Ki-1/7. Przekazanie bloczków mandatowych kierownikowi zmiany jak i odbiór wykorzystanych bloczków od kierownika zmiany również jest ewidencjonowane w „Księdze druków ścisłego zarachowania”. To samo tyczy się zwrotu wykorzystanych bloczków do Pionu Głównego Księgowego KaOSG.*

Bloczki mandatowe kierownik zmiany wydaje funkcjonariuszom udającym się do służby na podstawie „Księżki ewidencji wydanych do służby broni i sprzętu” RWD Nr 4/KA-KI-2/17.

Po zakończonej służbie funkcjonariusze nałożone grzywny w formie mandatu karnego zdają kierownikowi zmiany i są one wpisywane do rejestru „Mandaty karne” PSG w Kielcach RWD Nr 4/KA-KI-8/17, który zawiera m. in. obywatelstwo ukaranego, podstawę ukarania, wysokość grzywny, rodzaj mandatu (kredytowany czy gotówkowy) i nr formularza. Gotówka od kierownika zmiany odbierana jest przez rozliczających na bieżąco poprzez wypisanie dowodu wpłaty. Kwoty uzyskane z mandatów karnych gotówkowych niezwłocznie są wpłacane poprzez Narodowy Bank Polski Oddział w Kielcach bezpośrednio na rachunek Karpackiego OSG, a skan potwierdzenia wpłaty na rachunek z NBP jest przekazywany pocztą mail do Pionu Głównego Księgowego KaOSG. Fakt wpłacenia kwot z poszczególnych mandatów gotówkowych jest odnotowywany w rejestrze „Mandaty karne” PSG w Kielcach.

Rozliczający weryfikują i wprowadzają informacje dotyczące mandatów karnych w portalu usług elektronicznych Ministerstwa Finansów niezwłocznie, oraz równocześnie przekazują skany mandatów karnych pocztą mail do Pionu Głównego Księgowego KaOSG.

W trybie comiesięcznym rozliczający przekazują do Pionu Głównego Księgowego KaOSG zestawienia dotyczące nałożonych mandatów karnych zarówno gotówkowych jak i kredytowanych.⁹

W trakcie realizacji kontroli stwierdzono prawidłowe ewidencjonowanie bloczków mandatowych na każdym etapie gospodarki mandatowej. Na podstawie informacji uzyskanej z Pionu Głównego Księgowego, stwierdzono, że na dzień 9 kwietnia 2019 roku PSG w Kielcach posiadała 5 bloczków mandatowych, jak również analiza ewidencji druków ścisłego zarachowania prowadzonej w PSG w Kielcach, wykazała, że placówka SG powinna posiadać 5 bloczków mandatowych. W trakcie kontroli okazano przedmiotowe bloczki, które zawierały wszystkie formularze (odcinki). W związku z tym należy stwierdzić, że stan ewidencyjny i faktyczny był zgodny.

Następnie poddano kontroli sposób wydawania, przyjmowania, dokumentowania i rozliczania wydanych formularzy mandatowych funkcjonariuszom na każdym etapie gospodarki mandatowej.

Dokumentowanie podejmowanych czynności w zakresie prowadzenia gospodarki mandatowej opisane wyżej przez Komendanta PSG w Kielcach, należy uznać za wystarczające, przejrzyste, czytelne. Dokumentacja ta pozwala prawidłowo i terminowo rozliczać formularze mandatowe, zarówno kredytowane, jak i gotówkowe, pozwala także ustalić w sposób jednoznaczny w każdym momencie osobę, która jest w posiadaniu formularzy.

⁸ Akta kontroli, str. 23-24, 25-27, 28-32,

⁹ Akta kontroli, str. 63,

Poprzez wprowadzenie Rejestru Mandatów, który zawiera kwoty mandatów, funkcjonariusz rozlicza się zarówno z bloczka mandatowego (formularzy, odcinków), jak również z kwot (gotówki) otrzymanych z grzywien. W tym samym rejestrze odnotowane są wpłaty na rachunek KaOSG. Decyzja Nr 29 Komendanta Karpackiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie prowadzenia gospodarki mandatowej¹⁰ nie przewiduje prowadzenie takiego rejestru. Natomiast zgodnie z Decyzją nr 29 rozliczający powinien prowadzić rejestr wpłat, a po dokonaniu wpłaty na konto bankowe odnotować zdarzenie w książce wpływów. W przypadku PSG w Kielcach zdarzenia te odnotowuje się w Rejestrze Mandatów. W związku z tym ewidencjonowane są wymagane decyzją informacje.

Kierownicy Zmiany, którzy otrzymywali gotówkę z grzywiny nałożonej w drodze mandatu karnego nie potwierdzali na odwrocie odcinka „D” przyjęcia gotówki, zgodnie z § 3 ust. 1 Decyzji nr 29, natomiast potwierdzali jej przyjęcie wypisując każdorazowo potwierdzenie wpłaty. Mając powyższe na uwadze uznano, że brak wymaganego Decyzją nr 29 wpisu na odwrocie odcinaka „D” nie jest uchybieniem.

Kolejną czynnością była kontrola zachowania terminów określonych w Decyzji nr 29 która, wykazała, że:

- 1) w przypadku wszystkich nałożonych grzywien w drodze mandatu karnego zachowano 7-dniowy termin wprowadzenia danych z mandatu karnego do portalu PUE-Mandaty, ich weryfikacji z pracownikiem PGK oraz wysłania¹¹,
- 2) wszystkie wpłaty gotówki z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego zostały wpłacone na rachunek KaOSG w terminie krótszym niż 20 dni od ich nałożenia¹²,
- 3) wszystkie informacje o nałożonych mandatach karnych były przesyłane do 5 dnia każdego miesiąca lub w pierwszym dniu roboczym po tym terminie¹³.

Ponadto kontrola wprowadzenia danych z nałożonych grzywien w drodze mandatu karnego do portalu PUE-Mandaty, wykazała, że wszystkie wymagane informacje zostały wprowadzone do portalu.

Następnie dokonano kontroli zgodności nałożonych grzywien w drodze mandatu karnego z wykazem wykroczeń, za które funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego. Przepisem, który to reguluje jest Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 kwietnia 2014 r. w sprawie wykroczeń, za które funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.¹⁴

Kontrola wykazała, że wszystkie popełnione czyny zabronione, za które nałożono 70 grzywien w drodze mandatu karnego, znajdują się na wykazie wykroczeń, za które funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej¹⁵, w art. 11 ust. 1 pkt 6a nadaje funkcjonariuszom prawo: „nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia”.

Natomiast wyżej wymienione Rozporządzenie reguluje warunki i sposób wydawania funkcjonariuszom upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, które

¹⁰ Zwana dalej Decyzją nr 29,

¹¹ § 1 ust. 2 lit. „d” Decyzji nr 29,

¹² § 1 ust. 2 lit. „e”, § 3 ust. 2 Decyzji nr 29,

¹³ § 1 ust. 2 lit. „f” Decyzji nr 29,

¹⁴ Dz.U. poz. 539 z późn. zm.,

¹⁵ Dz.U. z 2017 r., poz 2365, z późn. zm., zwana dalej ustawą o Straży Granicznej,

zgodnie z § 3 pkt 2 wydaje Komendant Oddziału Straży Granicznej dla funkcjonariuszy pełniących służbę w podległych mu jednostkach organizacyjnych.

W związku z powyższym poddano analizie wystawione mandaty karne, z których wynika, że w okresie objętym kontrolą 14 funkcjonariuszy PSG w Kielcach nakładało grzywny w drodze mandatu karnego. W wyniku analizy rejestru upoważnień w KaOSG (RWD 4 p. 2, RTD nr 31/2016 i RWD 267/1/18, RTD 678/2018) stwierdzono, że jeden funkcjonariusz nie posiadał stosownego upoważnienia, a w okresie objętym kontrolą nałożył jedną grzywnę w drodze mandatu karnego. Z wyjaśnień funkcjonariusza wynika, że posiadał on upoważnienie w poprzednim oddziale, a w trakcie czynności służbowych prowadzonych wobec sprawcy był przekonany, że posiada uprawnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego. Funkcjonariusz realizujący czynności, nałożył grzywnę w drodze mandatu karnego za wykroczenie określone w art. 60¹ § 1 *Kodeksu wykroczeń*¹⁶ tj. „kto wykonuje działalność gospodarczą bez wymaganego zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej, wpisu do rejestru działalności regulowanej lub bez wymaganej koncesji albo zezwolenia, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”. Jak już stwierdzono wyżej wykroczenie to znajduje się w wykazie wykroczeń, za które funkcjonariusze Straży Granicznej, są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego. Sprawca wykroczenia ob. BG, przyjął mandat karny gotówkowy, składając swój podpis na blankiecie mandatowym, a następnie uiszczył funkcjonariuszowi grzywnę. Biorąc pod uwagę zapisy *Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia*¹⁷ mandat karny gotówkowy staje się prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi który ją nałożył¹⁸. Biorąc pod uwagę prawomocność postępowania mandatowego oraz prawo funkcjonariusza do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego zawarte w *ustawie o Straży Granicznej*, należy uznać brak upoważnienia za uchybienie formalne. Ponadto, dnia 29 kwietnia 2019 roku Komendant KaOSG, upoważnił funkcjonariusza do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

Następnie dokonano sprawdzeń poprawności wypełnienia poszczególnych formularzy mandatu karnego. Wzór formularza mandatu karnego i sposób nakładania grzywien w drodze mandatu karnego oraz sposób ich wypełniania normuje Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w *sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego*¹⁹. W okresie objętym kontrolą funkcjonariusze PSG w Kielcach nakładali na sprawców wykroczeń mandaty karne kredytowane i gotówkowe, mandatów zaocznych nie nakładano.

W wyniku analizy 70 odcinków formularzy z nałożonych mandatów karnych w okresie objętym kontrolą stwierdzono przypadki, że w nałożonych mandatach karnych funkcjonariusze nakładający na sprawcę wykroczenia mandat karny nie zawarli: rodzaju i charakteru wykroczenia (opisu) - 27 przypadków; aktu prawnego, w którym artykuł się znajduje - 4 przypadki; nr PESEL lub daty urodzenia - 4 przypadki, co było naruszeniem § 4 ust. 1 i § 5 ust. 1 wyżej wymienionego Rozporządzenia.

Odnosząc się do przedstawionych powyżej odstępstw od stanu pożądanego, funkcjonariusze w swoich wyjaśnieniach stwierdzili, że poinformowali osoby o podstawie prawnej nałożenia mandatu, opis wykroczenia nie zmieścił się na odcinku, natomiast pełne dane znajdowały się w protokołach z kontroli, a brak daty urodzenia lub nr PESEL nie został zawarty poprzez niedopatrzenie.

¹⁶ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. *Kodeks wykroczeń*, Dz.U. z 2015 r. z późn. zm.,

¹⁷ Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia*, Dz.U. z 2016 r. poz. 1713 z późn. zm., zwanego dalej *Kodeksem postępowania w sprawach o wykroczenia*,

¹⁸ art. 98 § 2,

¹⁹ Dz.U. z 2017 r. poz. 613 z późn. zm.,

Wszystkie grzywny nałożone w drodze mandatu karnego gotówkowych zostały uiszczone. Wszystkie mandaty karne kredytowane zostały pokwitowane poprzez złożenie podpisu przez sprawcę na formularzu mandatowym. Biorąc pod uwagę zapisy *Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia* mandat karny gotówkowy wydawany ukaranemu po uiszczeniu grzywny staje się prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi który ją nałożył²⁰, a mandat karny kredytowany staje się prawomocny z chwilą pokwitowania jego odbioru przez ukaranego²¹.

Wszystkie kontrolowane mandaty karne były prawomocne.

Stwierdzone powyżej odstępstwa od stanu pożądanego nie miały wpływu na prawomocność nałożonych grzywien w drodze mandatu karnego, w związku z powyższym uznano je za uchybienia.

Biorąc pod uwagę przyjęte kryteria i mierniki, pozytywnie z uchybieniami oceniono realizację zadań w Placówce Straży Granicznej w Kielcach w zakresie objętym kontrolą.

VII. Wystąpienia pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przeznaczony jest dla kierownika jednostki kontrolowanej.

VIII. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli PSG w Kielcach zarejestrowanej pod numerem RWD 4/KA-KI-4/18 na stronie 2, poz. 1.

IX. Zalecenia i wnioski:

Zalecenia:

1. W ramach doskonalenia lokalnego przeprowadzić szkolenie w zakresie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, ze szczególnym uwzględnieniem stwierdzonych uchybień.

Wnioski - nie sformułowano.

X. Informację o wykonaniu zalecenia, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć zarządzającemu kontrolę w terminie do 31 lipca 2019 r. za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Kontroli.

KOMENDANT
KARPACKIEGO ODDZIAŁU STRAŻY GRANICZNEJ
w Nowym Sączu
plk SG Stanisław LACIUGA

Wykonano w 2 egzemplarzach

Egzemplarz nr 1 – adresat

Egzemplarz nr 2 – ad acta

Wykonał: zespół kontrolerów, tel. 665 30 22,
31.05.2019 r.

²⁰ art. 98 § 2,

²¹ art. 98 § 3.